

Opponentens roll

Opponenten (latin *opponens*=motståndare, motsägare, granskare) har sedan medeltiden varit en av de två huvudfigurerna vid en akademisk disputation (disputation=meningsutbyte). Den andra huvudfiguren är *respondenten* (försvararen av det vetenskapliga arbetet).

Den klassiska gången i en *disputation*, som leds av en *ordföranden* och en *examinator* (vanligen prefekten/professorn) består i spelet mellan opponent och respondent. Allra sist ges möjlighet till extraopposition från åhörare (*ex auditorio*). *Handledaren* är närvarande men skall inte ingripa i disputationen. Han har ju redan gjort sitt jobb.

Disputationens "schema":

1. Respondenten ges först möjlighet att påpeka direkta tryckfel – *ingenting annat*.
2. Opponenten inleder med att ge en *neutral beskrivning* – inte för lång – av avhandlingens innehåll.
3. Opponenten övergår därefter till att ställa *frågor* till respondenten, som denna har att svara på – i en lång kedja, varvid i lyckliga fall intressanta *diskussioner* kan uppstå. Dessa förlopp utgör disputationsaktens kärna.

Opponenten skall vara kritisk, men inte finna nöje i att vara elak.

4. När opponenten avslutat sina frågor ger han också sitt erkännande för det han tycker är bra med avhandlingen, som "plåster på såren".
5. Ordförande inbjuder därefter till extraopposition *ex auditorio*.
6. Ordförande avslutar disputationen.

Alla författare har rätt att efter genomgången behandling av arbetet göra korrigeringar.

Opponentens uppgift

Du som utsetts till opponent, se dig som medpresentatör vars huvuduppgift är att ge konstruktiv kritik! Genom detta hjälper du författaren att åstadkomma en så felfri och bra framställning som möjligt. Koncentrera dig på sådant som har ett allmänt intresse. Peka på principiella fel. Glöm inte att visa det som är bra och som man bör lära sig av. T. ex. fina formuleringar, layout etc.

Några punkter att tänka på:

Har arbetet styrts av syftet?

Är val av metod gott?

Förstår man praktiska beskrivningar?

Finns det fel och oklarheter i framställningen?

Är forskningsläget presenterat i bakgrunden?

Har författaren kommit fram till något nytt?

Disponera tiden på ett systematiskt och för auditoriet givande sätt.

Litteratur

Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser* (ss. 146–147). Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2002). *Att vara opponent*. Lund: Studentlitteratur.